

נודה מאד לכל מי
שיכול לסייע בכיסוי
הוצאות ההדפסה,
להבצחת
לע"נ וכיו"ב,
נא לפנות למייל
d036194741@gmail.com

דברי השירה

ויזכר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (וזכירם לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א
רב ביהכ"נ ידברי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל d036194741@gmail.com

פרשת ויקרא [- נגיף קורונה]

תערובת דם כשר בדם פסול

"וזרקו בני אהרן הכהנים את הדם על המזבח סביב" (ג' - ב').

כתוב בגמ' זבחים (דף ע"ט ע"ב), דם תמימים בדם בעלי מומין - ישפך לאמה.

וכתב בעל אילת השחר זצ"ל (שם), לכאורה קשה דנימא יבוא עשה דזריקת הכשרים וידחה ל"ת דבעלי מומין. והיה אפשר לומר דלא שייך בזה עשה דוחה ל"ת כיון שהעשה הוא בדבר אחד, בדם הכשר, והל"ת הוא בדבר אחר, בהבעלי מומין, ולא שייך בזה עשה דוחה ל"ת. וסברא זו כתב בטורי אבן חגיגה דף ב' ע"ב ליישב קושית תוס' בחציו עבד וחציו בן חורין דנימא יבוא עשה דפרו ורבו ולידחי ל"ת דלא יהיה קדש. ותיירץ הטורי אבן דהעשה הוא בחציו בן חורין והלאו הוא בחציו עבד, ולא שייך בזה עשה דוחה לא תעשה עיין שם, ומקושית תוס' לכאורה מבואר שאינם סוברים סברא זו. אמנם יש לומר דהתם הוא אדם א' רק יש בו שני דינים, משא"כ כאן הם ב' דברים חלוקים דזה דם שמצוה לזרוקו וזה דם שאסור לזרוקו. ועי' לקמן צ"ז ע"ב בגמ' דפריך דישבור עצמות הפסח שיש בהם כזית, דיבוא עשה דאכילת פסח ולידחי ל"ת דשבירת עצם. ובטורי אבן (שם) דן למה ידחה כיון שזה לא בעידנא דעבר הלאו מקיים העשה, אבל הא יש לדון דהמצוה היא בבשר והלאו הוא בעצם כששוברו. עי"ל לעניינינו דלא אמרינן ליתי עשה וידחה ל"ת כמ"ש תוס' בעירובין ק"ב דכל שבא ע"י פשיעה לא דחי ל"ת, וה"נ כיון שבא ע"י שנתערבו לא אמרינן דלידחי.

מליחת קרבן בשבת

"וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח" (ב' - י"ג).

הגמ' דורשת במנחות (דף כ"א ע"א), תקריב - ואפילו בשבת.

וכתב המשנה למלך (פרק י"א הלכות שבת הלכה ה'), וקשיא לי דלמאי אצטרך קרא והלא ליכא איסור תורה במליחת בשר דהא קי"ל דאין עיבוד באוכלין. ובהתוכחי בזה עם החכם השלם הדיין המצויין כמהר"ר יעקב אלפאנדארי כתב אלי וז"ל זאת אומרת שנמצא בידי שטה למסכת מנחות לראשונים לא נודע למי היא וכתוב בגוה דכרונא וז"ל. ויש להקשות איזה מלאכה כאן דאיצטרך קרא לומר דדחי שבת והלא מולח אינו אלא משום מעבד ואין עיבוד באוכלים. ונ"ל דכיון דקרבן תמיד דמוסף שבת היה כליל ואינו נאכל לאו כעיבוד אוכלים דמי כיון שאינו נאכל א"נ תיקון קרבן הוא כמעבד דמי, ע"כ. והרא"ה בספר בדק הבית עלה ס"ח כתב דמ"ש בגמרא וכן לצלי הוא דגם מה שנאכל לכהנים צריך מליחה והוא בכלל על כל קרבנך וכתב דההיא דשעיירי הרגלים הנאכלים חיים אבל צריכים מליחה א"כ זכינו לדין דאצטרך קרא למשרי מליחה אם רצו לאכלם בעורם עכ"ל.

והשער המלך (הלכות יו"ט פרק ג' הלכה ד') כתב לתרץ אחרת וז"ל, נזכרתי משנה ערוכה פרק ט' דזבחים הצמר שבראשי כבשים כו' בזמן שהם מחוברים יעלו וכתב רש"י שהראש אינו בכלל הפשט וקרב עם עורו ואם כן זכינו לדין דכיון שהראש נקטר עם עורו וצריך למולחו הוה ליה מעבד גמור וצריך קרא למשרי עכ"ל יע"ש.

כתוב ובחידושי רבי עקיבא איגר על הרמב"ם (הלכות שבת פ"א הלכה ה') וז"ל, ומצאתי קושי' זו בתש"י מהר"ם בר ברוך סי' ח' ותיירץ דקרא איצטרך היכי דצריך להביא המלח דרך רה"ר וכדומה, גם י"ל דהר"א דאסור דמבעיר המלח בשבת היכי דמולח דבר הקרב על המזבח עי"ש.

וכן כתב השפת אמת (מנחות דף כ"א ע"א) וז"ל, שם תקריב אפי' בשבת מה שמקשין כאן למה לי קרא הא מליחה באוכלין לאו מלאכה היא (כמ"ש במל"מ (פ"א מה' שבת) ע"ש) לדעתי לק"מ דהפי' לענין ההקטרה דהמלח שנותנין על הבשר ומקטירין גם המלח ע"ז צריך ריבוי והראו לי שכ"כ ג"כ מהר"מ ראטענבערג בתשובה ח"ב [וס"ל דריבוי בשיעורין אסור מדאורייתא אבל להפוס' דריבוי בשיעורין איסור דרבנן הוא שוב א"צ קרא להתיר הקטרה וע"כ אתי קרא להתיר מליחה שפיר הקשו כנ"ל].

וכן כתב בחידושי הגרי"ז (שם) וז"ל, ואשמעינן דמליחתן עבודה היא ודחי שבת, והקשו האחרונים דהא מליחה אינה מלאכת שבת שחייבים עליה, [א"ה, עיין במל"מ פ"ג מהל' שבת ה"ה, ומנ"ח מוסך השבת במלאכת דש], ולולי דברי רש"י היה אפשר לפרש לענין הקטרה דהמלח דנשרף המלח וע"ז אתי קרא דדחי שבת.

בענין אשם תלוי

"ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו" (ה' - י"ז).

מדובר כאן באשם תלוי. והכלל בזה הוא שאם אחד עשה עבירה ושעל עבירה זו הוא חייב כרת במזיד, אז אם עבר על עבירה זו בשוגג הוא מביא קרבן חטאת, ואם מסופק אם עבר על עבירה זו והוא שוגג בזה, עליו להביא אשם תלוי.

והנה במקרה שהיה מונח לפניו שתי חתיכות, אחת שומן ואחת חלב, והוא חשב ששניהם שומן ואכל אחת מהן, ואחרי זה נודע לו שאחת מהן חלב, ואינו יודע מה אכל, עליו להביא אשם תלוי. כך מובא בכריתות (דף י"ז ע"א). אבל במקרה שהיה מונח לפניו שתי חתיכות וידוע לו שאחת מהן חלב, שידע שהיה אסור לו לאכול מהן [אפילו שלא ידע איזה מהן אסורה] ובכל זאת אכל, יש כאן ספק מזיד ואינו מביא אשם תלוי כי מביאים אשם תלוי רק בשוגג. [כך כתוב ברש"י ותוס' בכריתות].

ויש לעיין במקרה שהיה מונח לפניו שלש חתיכות, אחת מהן חלב, ושתיים שומן, ואכל אחת מהן, ושוב נודע לו שאחת היתה של איסור, הרי יש כאן רוב היתר, האם צריך להביא קרבן אשם תלוי? אולי יש ספק ספיקא. והנה לענין, שמא חטא כגון שמא חלב שומן ואת"ל חלב

שמה לא היה בו כשיעור ג' כמביא אשם תלוי וכמו שכתבו התוס' (שם ד"ה מדסיפא) וא"כ גם ברוב היתר יש להביא אשם תלוי. וכתב הערוך לנו דרש"י חולק על התוס'. וכך כתב המנחת חינוך (מצוה קכ"ח) וסבר שבספק ספיקא לא מביאים קרבן אשם תלוי, וכמו כן ברוב היתר אינו מביא אשם תלוי.

ופעם שאלנו איך יתכן שאחד אכל חתיכה אחת של איסור ובכל זאת חייב להביא שתי קרבנות, והתשובה לזה היא שאכל חתיכה שהיא ספק חלב ספק שומן והביא אשם תלוי, ולאחר זמן נודע לו שאכל ודאי חלב, וכתוב ברש"י (פסוק י"ז) שאשם תלוי מועיל רק כל זמן שלא התברר לו, אבל כשידע על זה אינו יכול לסמוך על הקרבן שהקריב [רש"י מדמה לעגלה ערופה, שהיו מביאים עגלה ערופה והיו סומכים על זה כל זמן שלא ידעו מי הרוצח] ולשון רש"י הוא "הרי זה מביא אשם תלוי ומגין עליו כל זמן שלא נודע לו שודאי חטא, ואם נודע לו לאחר זמן יביא חטאת".

להעריך את המצוות

כתוב בהפטרה (ישעיהו מ"ג - כ"ב) "לא אותי קראת יעקב, כי יגעת בי ישראל".

והסביר המגיד מדובנא פסוק זה כדרכו בקודש ע"י משל, לסוחר ששלח שליח כדי שיביא לו מהנמל מטען של יהלומים. אחרי הרבה זמן הגיע השליח מתנשף ויגע כפוף ומזיע כורע תחת עומס המטען והכריז בשארית כוחותיו באוזני הסוחר "הבאתי לך את החבילה המבוקשת". המקבל הגיב מיד "לא נכון, זו לא החבילה שלי". התפלא השליח "עוד לא פתחת אותה, למה אתה אומר זאת?". ענה לו הסוחר "פשוט מאוד, החבילה שלי לא כבדה, ומי שישא אותה לא יתנשף, אם אתה מתנשף זו אינה החבילה שלי. החבילה שלי מכילה יהלומים, יהלומים הם לא כבדים, אף אחד לא מתעייף כשנושא יהלומים ששווה מיליונים".

כך המשיל המגיד מדובנא את עבודת ה', אשר צריכה להיות טבעית ומתאימה לאדם, ובלשונו "נעימה ומתוקה". אם עבודה זו גורמת סבל וקושי לבעליה, הרי שזו לא עבודת ה' הנכונה והראויה, ועליו לבדוק היכן הוא טועה.

מי שעובד את ה' והוא מתעייף מזה זה סימן שלא עובד את ה' בלב שלם, כי אחרת הוא לא היה עיף.

ידוע שלפני פסח כשההורים מבקשים עזרה, ישנם ילדים שטוענים שקשה להם, ומעניין שאנו רואים את אותם ילדים איך הם מחפשים את הממתקים בבית הכנסת כשיש שבת אופרוף, ואז יש להם הרבה כוח.

עלינו לדעת שהעבודה שלנו הוא להחשיב את הזכות שיש לנו, ואז נוכל לעבוד את ה' עם יותר שמחה ויותר עוז.

'בידוד' ראשי תיבות בעולם יש דין ויש דיין

אחד המגידים אמר שעכשיו אנו נמצאים במצב שמזמן מתן תורה הקב"ה לא דיבר עם כל העולם כולו כמו עכשיו.

עכשיו בכל מקום בעולם יש את הנגיף קורונה, וכולם מפחדים מזה ומתחזקים ואומרים שיש כאן רבוננו של עולם.

ואנו רואים שכולנו מפחדים מדבר הלא נראה בעין, עד כדי כך שזה משבית את כל העולם כולו, ואנשים מפחדים מאחרים ומעצמם, כי גם על עצמם הם לא שולטים ואינם יודעים מה מצבם. והכל כדי להראות לכולם שהוא בורא ומנהיג כל רגע ורגע. ואין זה בדינו.

כתוב במדרש (במדבר רבה פרשת קרח פרשה י"ח סימן כ"ב), א"ל הקדוש ברוך הוא רשע בן רשע בריה פחותה קלה שבבריותי אני משליח בך לבערך מן העולם נכנס יתוש בחוטמו ומת במיתה משונה... דרכו של הקדוש ברוך הוא לעשות שליחותו ע"י דברים קלים לכל המתגאין עליו שלח להם בריה קלה להפרע מהם להודיעך שאין גבורתך ממש ולעתידי לבוא עתיד הקדוש ברוך הוא ליפרע מן האומות ע"י דברים קלים.

העבודה שלנו היא לנצל את המצב הזה, להתחזק באמונה שהכל ממנו יתברך, כפי שכבר אמר מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין שליט"א שאנו רגילים לחשוב "כוחי ועצם ידי" ועלינו לשבור את הגאוה הזאת ולהפנים שהכל מהקב"ה.

אם נתחזק הקב"ה הכל יכול וברגע אחד יכול להעלים נגיף זה מכל העולם.

אפשר לנצל את כל התקופה הזאת להתפלל עם יותר כוונה, ללמוד יותר בישוב הדעת, ולהאמין באמונה שלימה שהקב"ה הכל יכול.

יש הרבה ארצות שהאנשים מוכרחים להתפלל ביחידות, ובאנגליה היה מכתב מהרבנים שלא לארגן מניינים בבתיים ושכל אחד יתפלל ביחידות.

יש מכתב מרבי ישראל סלנטר זצ"ל (מכתב כ"ד) [שכתב כשהיה מגיפה], אפילו שזה יגרום לנו למעט בעבודת השם לא לעשות את זה במרירות, אלא בשמחה! כי כעת זה רצון ה'.

רב אחד סיפר שהיה אצל יהודי מבוגר בערב יום כיפור ודיבר אליו שעליו לאכול. אמר לו היהודי "עברתי את כל השואה ואף פעם לא אכלתי ביום כיפור, ועכשיו נראה לך שאני יאכל ביום כיפור?!". הסביר לו הרב "אדרבה, רצונך לעשות רצון ה', עכשיו אם אתה אוכל זה סימן שכל מה שעשית עד עכשיו זה היה רצון ה', ואם עכשיו אתה לא תאכל זה סימן שהסיבה שלא אכלת עד עכשיו זה לא משום שאתה מחפש מהו רצון ה' אלא בגלל שהתרגלת לזה וכך אתה מפסיד כל מה שעשית עד עכשיו".

מאיך, רואים אנו דברים משונים מאוד, בשבת האחרונה כולם היו מוכרחים לשמור את השבת, לא היה תחבורה ציבורית, לא היה מסעדות וכו' וכל זה לא קרה מאז קום השלטון כאן בארץ ישראל! המצב הכריח כל כך הרבה אנשים לשמור שבת. אפילו האפיפיור אמר שצריך לשמור את השבת של היהודים, כי גם הם רואים שהאמת הוא אצלנו ויש כאן הקב"ה בורא ומנהיג.

לאחרונה, במקום הר הבית בירושלים, סגרו את בית עבודה זרה שלהם, זה סימן שהקב"ה מטהר את המקום, ואולי זה הכנה לביאת גואל צדק עם בנין בית המקדש. שמעתי גם שהרבה מאוד מקומות עבודה זרה נסגרו בגלל שחוששים לנגיף. וזה ממעט טומאה בעולם [ומוסיף טהרה בעולם].

במסגרת 'דף היומי' לומדים כעת כל ענייני טומאה וטהרה [במסכת שבת]. ובתקופה זו שיש הוראות לא להתקרב לאנשים ולשמור מרחק, אולי הכל כדי להרגיל אותנו להלכות של טומאה וטהרה שנהיה מוכרחים לקיים לאחר ביאת גואל צדק [כמבואר במשנה מסכת שקלים פרק ח' משנה א'].

לפני כמה מאות שנים היה מגפה של אבעבועות שחורות ומתו שליש מכל העולם, והיהודים לא מתו, לאחר מכן טענו הגויים שהיהודים הביאו את זה לעולם והיו פוגרומים נגד היהודים רח"ל. אחד הרבנים עשה שאלת חלום ושאל "מה הרווחנו מזה שנשארנו בחיים אם אח"כ הגויים עושים פוגרומים כדי להרוג יהודים?". וענו לו "היות שראיתם שאתם נשארתם בחיים באותה תקופה, הייתם צריכים להודות לה' על כך יום יום, וע"ז שלא ידעו להעריך את חסדי שמים כל יום לכן היה תביעה בשמים ונהרגו אח"כ".

עלינו ללמוד מזה שכעת יש אלפי אנשים מתים מהנגיף בכל יום בעולם, ובארץ ישראל ב"ה יש שמירה יתירה לכן עלינו להודות לה' על כל יום ויום שעובר, וכמובן שיש חיוב לשמור על הכללים של משרד הבריאות.

אם היה אפשר, הייתי מתקן שבבית הכנסת יאמרו 'מזמור לתודה' להודות לה' על זה שה' שומר עלינו ומטיב עמנו חסד בלי סוף.

עלינו להשתתף עם הצער שיש לאחרים ולכן עלינו להטיב עם אחרים ולא להקפיד.

ובזכות שאנו נתחזק נזכה בקרוב שיתגלה שמו יתברך ויתקיים החז"ל (ראש השנה דף י"א ע"א) "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל" במהרה בימינו, אמן.